

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΚΑΛΟΓΡΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΚΑΤΣΟΥΛΑ ΑΝΘΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ: ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΘΕΣΗ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210-6988252, 246
E-MAIL: d.kalogrias@yptp.gr
a.katsoula@astynomia.gr

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

Περί Διεθνούς Προστασίας και άλλες διατάξεις.

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου αναπροσαρμόζεται σε ένα ενιαίο νομοθέτημα το σύνολο των διατάξεων που διέπουν, κατόπιν ενσωμάτωσης ευρωπαϊκών Οδηγιών, την αναγνώριση και το καθεστώς των πολιτών τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας (Οδηγία 2011/95/ΕΕ), την υποδοχή των ανωτέρω αιτούντων (Οδηγία 2013/33/ΕΕ), τη διαδικασία χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας καθώς και την διαδικασία παροχής δικαστικής προστασίας (Οδηγία 2013/32/ΕΕ).

Α: ΚΥΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗ ΡΥΘΜΙΣΗ

1. Αναγκαιότητα

1.1. Περιγράψτε το πρόβλημα (οικονομικό, κοινωνικό ή άλλο), το οποίο καθιστά αναγκαία την προώθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης

Η συγκέντρωση σε ένα ενιαίο νομοθέτημα των εθνικών ρυθμίσεων με τις οποίες ενσωματώνονται οι Οδηγίες που συγκροτούν, κατά κύριο λόγο, το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου, επιβλήθηκε ως αναγκαιότητα για δύο λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι ότι επιβάλλεται να υπάρχει ένα νομοθέτημα εύχρηστο για τους εφαρμοστές του δικαίου, δικαστικούς λειτουργούς και δικηγόρους. Ο δεύτερος λόγος αφορά στην ουσία των ρυθμίσεων. Τα διάσπαρτα μέχρι σήμερα νομοθετικά κείμενα, με τα οποία είχαν μεταφερθεί στο ελληνικό δίκαιο οι σχετικές Οδηγίες, περιλάμβαναν αφενός διατάξεις όχι σύμφωνες με το σκοπό, το πνεύμα και το γράμμα των Οδηγιών, και αφετέρου, διατάξεις που τα τελευταία χρόνια είχαν υποστεί διαδοχικές τροποποιήσεις, με αποτέλεσμα να έχει δημιουργηθεί ένα συνονθύλευμα διατάξεων, που κάθε άλλο παρά σαφήνεια προσέδιδε στο νόμο.

1.2. Αναφέρατε τους στόχους που επιδιώκει η αξιολογούμενη ρύθμιση συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον τυχόν ποσοτικοποιημένα και ποιοτικά στοιχεία των επιδιωκόμενων στόχων και αποτελεσμάτων

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου στοχεύει στο να εισαγάγει στην ελληνική έννομη τάξη ένα ενιαίο σαφές νομικό πλαίσιο και να επανασχεδιάσει ένα νέο σύστημα παροχής διεθνούς προστασίας, το οποίο θα είναι σε αρμονία με τις επιταγές του ενωσιακού νομοθέτη και θα σέβεται πράγματι στην πράξη τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο.

1.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες που επηρεάζει άμεσα και αυτές που επηρεάζει έμμεσα η αξιολογούμενη ρύθμιση και προσδιορίστε τον λόγο της επιρροής

Η αξιολογούμενη ρύθμιση επηρεάζει άμεσα τους πολίτες τρίτων χωρών και ανιθαγενείς που εισέρχονται στην Ελλάδα και υποβάλλουν αίτημα υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας.

Επίσης επηρεάζει έμμεσα όλους τους εφαρμοστές του δικαίου περί διεθνούς προστασίας, όπως επί παραδείγματι το προσωπικό διοικητικών υπηρεσιών που εμπλέκεται στη διαχείριση των ως άνω πολιτών, από τη στιγμή της εισόδου τους στην ελληνική επικράτεια μέχρι και την εξέταση του αιτήματος ασύλου (Σώματα Ασφαλείας, προσωπικό Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Υπηρεσίας Ασύλου και Αρχής Προσφυγών), τους δικαστικούς λειτουργούς και τους δικηγόρους.

2. Καταλληλότητα

2.1. Αναφέρατε, εάν υπάρχουν, προηγούμενες προσπάθειες αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος στην Ελλάδα και περιγράψτε αναλυτικά τα επιτυχή και τα προβληματικά σημεία των προσπαθειών αυτών.

Οι Οδηγίες που ενσωματώνονται εκ νέου με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, έχουν ήδη μεταφερθεί στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 141/2013 (Οδηγία 2011/95/ΕΕ), το ν. 4540/2018 (Οδηγία 2013/33/ΕΕ) και το ν. 4375/2016 (Οδηγία 2013/32/ΕΕ).

Ωστόσο, το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιφέρει όλες τις απαραίτητες αλλαγές που θα επιτρέπουν στο ελληνικό σύστημα ασύλου να αντιμετωπίζει την σημερινή πραγματικότητα, μέσα στην οποία εξάλλου καλείται να λειτουργήσει: κλειστά σύνορα, αυξημένες ροές, έλλειψη φέρουσας ικανότητας της Ελλάδας να υποδεχθεί όλους του υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, οι οποίοι επιθυμούν, για λόγους που δεν συνάπτονται όμως με το πνεύμα και τον σκοπό της διεθνούς προστασίας, να εισέλθουν και να παραμείνουν στην ελληνική επικράτεια. Ταυτόχρονα, επιχειρεί να διορθώσει υφιστάμενες ασάφειες που δεν επιτρέπουν στους αιτούντες άσυλο να κατανοήσουν ποια είναι ακριβώς η διαδικασία στην οποία θα υποβληθούν και ποια

είναι επακριβώς τα δικαιώματα αλλά και οι υποχρεώσεις τις οποίες αυτονόητα πρέπει να τηρούν, με συνέπεια να εγκλωβίζεται στη χώρα ένας απροσδιόριστος αριθμός πολιτών τρίτων, χωρίς νόμιμη αιτία, που δεν προστατεύονται αλλά αφήνονται σε κυκλώματα που τους εκμεταλλεύονται, δεν εντοπίζονται από τις αρχές και κατά συνέπεια δεν επιστρέφονται στις χώρες καταγωγής τους.

2.3. Απαριθμήστε αναλυτικά τα διατάγματα και τις κανονιστικές πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση και περιγράψτε για κάθε μία από αυτές τυχόν θέματα που πρέπει να προσεχθούν κατά την εφαρμογή της

Είδος	Αριθμός
Προεδρικά Διατάγματα	-
Υπουργικές Αποφάσεις	19
Σύνολο	19

- Άρθρο 25 παρ.2: Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 3103/2003 (Α 23), καθορίζονται η διαδικασία έκδοσης, ανανέωσης και αντικατάστασης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ο τύπος, το περιεχόμενο ενδείξεων και η διάρκεια ισχύος του ταξιδιωτικού εγγράφου του δικαιούχου καθεστώτος του πρόσφυγα.
- Άρθρο 45 παρ. 1: Με κανονιστικού χαρακτήρα απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, ορίζονται περιοχές στην ελληνική επικράτεια που μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα οι αιτούντες.
- Άρθρο 51 παρ. 1: Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις ένταξης των ανήλικων αιτούντων και των ανήλικων τέκνων των αιτούντων σε μονάδες παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος, κατά τη διάρκεια παραμονής τους στη χώρα.
- Άρθρο 51 παρ. 5: Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων μπορούν να ρυθμίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για την παροχή εκπαιδευτικών δράσεων εντός των κέντρων φιλοξενίας ή για τη λήψη κατάλληλων μέτρων, όταν για ειδικούς λόγους που αφορούν τον ανήλικο, είναι αδύνατη η πρόσβασή του στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Άρθρο 54 παρ. 2: Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Προστασίας του Πολίτη προβλέπονται οι ειδικότεροι όροι αξιολόγησης προσόντων των αιτούντων για την πρόσβασή τους στην επαγγελματική κατάρτιση, εφόσον οι αιτούντες δεν διαθέτουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

- Άρθρο 56 παρ. 5: Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορούν κατ' εξαίρεση να θεσπίζονται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη ειδικότεροι όροι όσον αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 56, για εύλογη χρονική περίοδο η οποία είναι όσο το δυνατόν συντομότερη, όταν: α) απαιτείται εκτίμηση των ειδικών αναγκών του αιτούντος άσυλο σύμφωνα με το άρθρο 58 του παρόντος νόμου ή β) έχουν εξαντληθεί προσωρινά οι διαθέσιμες δυνατότητες στέγασης.
- Άρθρο 60 παρ. 3 περίπτ. ζ': Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται οι εποπτεύοντες φορείς, οι ελάχιστες προδιαγραφές και οι προβλεπόμενοι όροι και διαδικασίες για την επιλογή, παραπομπή, διαμονή και ολοκλήρωση της παρεχόμενης φιλοξενίας των ασυνόδευτων ανηλίκων που έχουν συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος.
- Άρθρο 66 παρ. 3: Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται τα κριτήρια και η διαδικασία πιστοποίησης των οργανώσεων που ενημερώνουν και συμβουλεύουν τους αλλοδαπούς ή ανιθαγενείς και κάθε άλλο ειδικότερο ή τεχνικό θέμα που αφορά στην πιστοποίηση, καθώς και οποιαδήποτε άλλη λεπτομέρεια.
- Άρθρο 86 παρ. 3: Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Εξωτερικών, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή τους Υπηρεσίας Ασύλου, καθορίζονται οι τρίτες χώρες που χαρακτηρίζονται ασφαλείς, για ορισμένες κατηγορίες αιτούντων άσυλο, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους (φυλετικά, θρησκευτικά, κ.ά.) για τους σκοπούς της εξέτασης αιτήσεων διεθνούς προστασίας.
- Άρθρο 87 παρ. 5: Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Εξωτερικών, η οποία εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή τους Υπηρεσίας Ασύλου, καθορίζονται οι χώρες καταγωγής που χαρακτηρίζονται ασφαλείς, σύμφωνα με το άρθρο 87.
- Άρθρο 90 παρ. 3 και 4: Σε περίπτωση μαζικών αφίξεων υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Εθνικής Αμυνας εφαρμόζονται τα παρακάτω:
 - α. Η καταγραφή της αίτησης διεθνούς προστασίας, οι επιδόσεις των αποφάσεων και λοιπών διαδικαστικών εγγράφων, καθώς και η παραλαβή προσφυγών μπορεί να πραγματοποιείται από προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας ή προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων.
 - β. Η συνέντευξη με τους αιτούντες διεθνή προστασία, δύναται να διενεργείται και από προσωπικό της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο ή άλλων αρχών.
 - γ. Η απόφαση του πρώτου βαθμού εκδίδεται υποχρεωτικά εντός δύο (2) ημερών. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής είναι τριών (3) ημερών. Η προσφυγή προσδιορίζεται υποχρεωτικά εντός τριών (3) ημερών.

Η προθεσμία για την ειδοποίηση του αιτούντος σε περίπτωση προφορικής ακρόασης και για την κατάθεση τυχόν υπομνήματος μετά την εξέταση της προσφυγής είναι μίας (1) ημέρας. Η απόφαση εκδίδεται υποχρεωτικά εντός πέντε (5) ημερών.

Με την ίδια απόφαση δύναται να ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια που αφορά στην εφαρμογή του άρθρου 90.

- Άρθρο 102: Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της ηλεκτρονικής υπογραφής των αποφάσεων των μονομελών και τριμελών συνθέσεων της Αρχής Προσφυγών.
- Άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 4375/2016, ως αυτό αναδιατυπώνεται με το άρθρο 116 παρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου: Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη διορίζεται ο Διοικητικός Διευθυντής της Κεντρικής Διοικητικής Υπηρεσίας της Αρχής Προσφυγών.
- Άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 4375/2016, ως αυτό αναδιατυπώνεται με το άρθρο 116 παρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου: Οι αποδοχές του Διοικητικού Διευθυντή καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Οικονομικών.
- Άρθρο 5 παρ. 2 του ν. 4375/2016, ως αυτό αναδιατυπώνεται με το άρθρο 116 παρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου: Οι Ανεξάρτητες Επιτροπές Προσφυγών συγκροτούνται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης και Οικονομικών. Με την ίδια κοινή υπουργική απόφαση και την ανωτέρω διαδικασία ορίζονται επίσης αναπληρωτές των Προέδρων και των μελών των Επιτροπών, με τα ίδια προσόντα με τα αντίστοιχα τακτικά μέλη.
- Άρθρο 5 παρ. 6 του ν. 4375/2016, ως αυτό αναδιατυπώνεται με το άρθρο 116 παρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου: Τα μέλη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών αντικαθίστανται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης και Οικονομικών.
- Άρθρο 5 παρ. 15 του ν. 4375/2016, ως αυτό αναδιατυπώνεται με το άρθρο 116 παρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου: Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη συγκροτείται τριμελής Επιτροπή Επιλογής, στην οποία ανατίθεται η εξέταση των υποψηφιοτήτων και η εισήγηση τριών υποψηφίων για τη θέση του Διοικητικού Διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας της Αρχής Προσφυγών.
- Άρθρο 5 παρ. 11 του ν. 4375/2016, ως αυτό προστίθεται με το άρθρο 116 παρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου: Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη και Οικονομικών προβλέπεται το ύψος της μηνιαίας αποζημίωσης για τα μέλη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών της Αρχής Προσφυγών.

- Άρθρο 118 παρ. 3: Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της δυνατότητας που δίδεται στα τρίτα μέλη των ήδη εν λειτουργία Ανεξάρτητων Επιτροπών της Αρχής Προσφυγών, να συνάψουν με το Ελληνικό Δημόσιο, από 1-3-2020, σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, για την θέση του βοηθού εισηγητή «rapporteur».

3. Συνέπειες στην Οικονομία

3.8. Προσδιορίστε αναλυτικά τα οφέλη ή την επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, που αναμένεται να προκληθούν από την εξεταζόμενη ρύθμιση

Σύμφωνα με την κατ' άρθρο 24 του ν. 4270/2014 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη:

α) Οι προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 3 και 7 του άρθρου 116 προκαλούν πρόσθετη δαπάνη, για το οικονομικό έτος 2020, σε βάρος των πιστώσεων του λογαριασμού 2120207899 του τακτικού προϋπολογισμού του Ε.Φ. 1047-203, η οποία θα προσδιοριστεί με την έκδοση των κ.υ.α. των παρ. 3 και 4 του ίδιου άρθρου.

β) Οι προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 117 ενδέχεται να προκαλέσουν πρόσθετη δαπάνη, για το οικονομικό έτος 2020, σε βάρος των πιστώσεων των λογαριασμών 2130189001 και 2190301007 του τακτικού προϋπολογισμού του Ε.Φ. 1047-203, η οποία θα προσδιοριστεί με την έκδοση της υπουργικής απόφασης της ίδιας παραγράφου.

γ) Οι προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 39 παρ. 6 περίπτ. γ' ενδέχεται να προκαλέσουν πρόσθετη δαπάνη στον Ε.Φ. 1047-203, η οποία δεν δύναται να υπολογισθεί επί του παρόντος.

δ) Οι προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 71 παρ. 2 ενδέχεται να προκαλέσουν πρόσθετη δαπάνη στον Ε.Φ. 1047-203.

4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες

4.1. Αναφέρατε τις προσδοκώμενες συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην κοινωνία γενικά και στις επηρεαζόμενες κοινωνικές ομάδες ειδικά

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις, ως αναφέρθηκε, θέτουν κανόνες σαφείς και συγκεκριμένους με σκοπό αφενός μεν την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη προστασία όσων πληρούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του πρόσφυγα, αφετέρου δε την επιστροφή στις χώρες καταγωγής, υπό τις προϋποθέσεις του νόμου, όσων παραμένουν στη χώρα χωρίς νόμιμη αιτία.

Ειδικότερα, το υφιστάμενο σύστημα ασύλου, το οποίο χαρακτηρίζεται από δυσλειτουργίες, αργούς ρυθμούς και περίπλοκες διαδικασίες ευνοεί τη δημιουργία διαφόρων ειδών κυκλωμάτων που εκμεταλλεύονται τους πολίτες τρίτων χωρών που εγκλωβίζονται στη χώρα, αναμένοντας την εξέταση υποβληθέντος αιτήματος

ασύλου. Από την άλλη πλευρά, το ίδιο ως άνω ασαφές σύστημα προσελκύει στη χώρα και πολίτες τρίτων χωρών που επιθυμούν για λόγους που δεν συνάπτονται με τον σκοπό της διεθνούς προστασίας, να εισέλθουν και να παραμείνουν στην ελληνική επικράτεια, οδηγώντας έτσι σε οριακές καταστάσεις τόσο τις υφιστάμενες δομές υποδοχής και φιλοξενίας, όσο και τις ευρύτερες περιοχές, ιδίως τις νησιωτικές, που αποτελούν σημεία εισόδου στην επικράτεια.

4.5. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, που απλουστεύουν τις διοικητικές διαδικασίες

Με το άρθρο 39 περιγράφονται, ρητά πλέον, σε πέντε διακριτά στάδια, οι διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης, στις οποίες υποβάλλονται οι πολίτες τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς που εισέρχονται ή διαμένουν χωρίς της νόμιμες διατυπώσεις στη χώρα, προς διευκόλυνση των εμπλεκόμενων διοικητικών αρχών, των αιτούντων και των δικηγόρων τους.

Κατά το τέταρτο στάδιο με τίτλο «Παραπομπή σε διαδικασία υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας», όπως περιγράφεται με το ίδιο ως άνω άρθρο, προβλέπεται διαδικασία προτεραιοποίησης των αιτημάτων διεθνούς προστασίας. **Η μεν πρώτη κατηγορία αιτήσεων που εξετάζεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα αποτελεί σημαντική τομή του σχεδίου νόμου, διότι αντικατοπτρίζει την κύρια στόχευση του νομοθέτη συγκεκριμένες κατηγορίες αιτήσεων, ενόψει της φύσης τους, να εξετάζονται κατά προτεραιότητα έναντι όλων.** Στη διαδικασία αυτή εντάσσονται οι περιπτώσεις των προσώπων που δεν συμμορφώνονται προς τις αποφάσεις μεταφοράς τους καθόσον η συμπεριφορά τους δημιουργεί σημαντική εμπλοκή στην διαδικασία εξέτασης και για τον λόγο αυτό θα πρέπει η αίτησή τους να εξετάζεται ταχέως. Περαιτέρω, εμπίπτουν οι κρατούμενοι καθόσον τα πρόσωπα αυτά ενόψει της ιδιαίτερης κατάστασης στην οποία τελούν, θα πρέπει να τυγχάνουν ιδιαίτερα γρήγορα της σχετικής προστασίας, ή – εφόσον κατόπιν της εξατομικευμένης εξέτασης της αίτησής τους αυτή απορριφθεί- να επιστρέφονται στις χώρες καταγωγής τους.

Με την παράγραφο 4 του αρ. 46, στο πλαίσιο της απλούστευσης των διαδικασιών, απαιτείται πλέον **απλή ενημέρωση** (και όχι εισήγηση) του Προϊσταμένου της αρμόδιας αρχής παραλαβής για την έκδοση στη συνέχεια της απόφασης κράτησης αιτούντος διεθνή προστασία από τον οικείο Αστυνομικό Διευθυντή.

Με τα άρθρα 86 και 87 προτείνεται η θέσπιση **καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών και χωρών καταγωγής**, γεγονός επιβεβλημένο από την πραγματικότητα αλλά και σε συμφωνία με την πρακτική που ακολουθούν εδώ και χρόνια όλα τα ευρωπαϊκά κράτη. Η θέσπιση των εν λόγω καταλόγων θα ενισχύσει την ταχύτητα εξέτασης των αιτημάτων διεθνούς προστασίας.

Στο άρθρο 93 ορίζονται ρητά τα **ελάχιστα απαιτούμενα τυπικά στοιχεία** που πρέπει να περιέχονται στο έγγραφο της προσφυγής επί ποινή απαραδέκτου σε περίπτωση που αυτά δεν αναφέρονται σε αυτό.

Με το άρθρο 102 προβλέπεται ότι οι υπογραφές των αποφάσεων από τις Ανεξάρτητες Αρχές Προσφυγών δύναται να τίθενται και **με ηλεκτρονικό τρόπο**.

Τέλος, με τις διατάξεις των άρθρων 74 έως 107 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου προβλέπονται απλουστευμένες διαδικασίες και σύντομες προθεσμίες για όλα τα στάδια εξέτασης των αιτημάτων διεθνούς προστασίας τόσο σε πρώτο όσο και σε δεύτερο βαθμό (π.χ. αρ. 77 προσωπική συνέντευξη, αρ. 79 τροποποίηση των στοιχείων ταυτότητας των αιτούντων, αρ. 80 παραίτηση από την αίτηση, αρ. 82 επίδοση των αποφάσεων, αρ. 83 εξέταση αιτήματος σε πρώτο βαθμό, αρ. 89 μεταγενέστερες αιτήσεις, αρ. 90 διαδικασίες στα σύνορα, αρ. 95 προσδιορισμός προσφυγής, αρ. 99 υπομνήματα, αρ. 101 προθεσμία για έκδοση απόφασης επί της προσφυγής, αρ. 105 απαγόρευση αναπομπής στον πρώτο βαθμό).

6. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

6.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βελτίωση της λειτουργίας και της αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου (άρθρο 39), θεσπίζεται μία νέα διαδικασία που **συνδέει τους δύο διαδοχικούς κρίκους της αλυσίδας - την Υπηρεσία Ασύλου με την Υποδοχή**- ενώ ταυτόχρονα προβλέπει την **ενεργό εμπλοκή του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης** ήδη από το στάδιο της Υποδοχής, ως περαιτέρω εγγύηση και προστασία των προσώπων που εισέρχονται στη χώρα. Ειδικότερα, συγκροτούνται τα Κλιμάκια Ταχείας Συνδρομής της Υπηρεσίας Ασύλου που αποτελούνται από χειριστές της υπηρεσίας και διοικητικό προσωπικό. Ρόλος τους είναι, αμέσως μόλις γίνει η οριστική καταγραφή των αιτούντων, με βάση την εθνικότητα και τους λόγους για τους οποίους αιτούνται διεθνή προστασία, να προβαίνουν ανά χώρα καταγωγής σε προτεραιοποίηση των αιτήσεων. Η προτεραιοποίηση έτσι των αιτήσεων- η οποία προβλέπεται ρητώς ως δυνατότητα από την Οδηγία 2013/32/ΕΕ, πλέον εισάγεται ήδη ως διαδικασία κατά το στάδιο της Υποδοχής, μία διαδικασία δομημένη και σαφής, και δεν επαφίεται πλέον μόνον στην κρίση της Υπηρεσίας Ασύλου κατά το μεταγενέστερο στάδιο της εξέτασης των αιτήσεων. Η ρύθμιση αυτή είναι απαραίτητη καθόσον έτσι **μεταφέρονται δομημένα οι υποθέσεις προς εξέταση στην Υπηρεσία Ασύλου, με αποτέλεσμα να υποβοηθείται η Υπηρεσία κατά την επεξεργασία των αιτήσεων και να απαλλάσσεται από πρόσθετο διοικητικό βάρος**.

Περαιτέρω, με το άρθρο 116 τροποποιούνται οι σχετικές διατάξεις του ν. 4375/2016 με σκοπό τη **λειτουργική αναδιάρθρωση των Επιτροπών Προσφυγών**. Προβλέπεται ότι οι Επιτροπές Προσφυγών συγκροτούνται **από τρεις (3) δικαστικούς λειτουργούς**, με τριετή ανανεούμενη θητεία με σκοπό την ενίσχυση του κύρους του οργάνου. Διότι η συγκρότηση των επιτροπών με 3 Δικαστικούς Λειτουργούς των Διοικητικών Δικαστηρίων, οι οποίοι έχουν την απόλυτη εξειδίκευση επί του προσφυγικού δικαίου, λόγω της μακρόχρονης εκδίκασης των σχετικών υποθέσεων από τα Δικαστήρια αυτά και ενόψει των εγγυήσεων ανεξαρτησίας και αμεροληψίας των Δικαστικών Λειτουργών, αποτελεί ενίσχυση της παρεχόμενης προστασίας και ύψιστη εγγύηση προς τους αιτούντες ότι τα αιτήματά τους θα εξεταστούν από όργανο που πληροί όλες τις εγγυήσεις που απαιτούνται από το ενωσιακό δίκαιο όσο και από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Συναφώς, προβλέπονται **μονομελείς και τριμελείς συνθέσεις των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών** διότι, ως έχει αποδειχθεί από τα στατιστικά των δικαστηρίων, η μονομελής σύνθεση έχει ταχύτητα στην έκδοση των αποφάσεων. Για τον λόγο αυτό όλες οι διαδικασίες που προϋποθέτουν ιδιαίτερα μικρές προθεσμίες για την έκδοση της απόφασης εντάσσονται στην αρμοδιότητα της μονομελούς σύνθεσης.

Με το ίδιο ως άνω άρθρο τροποποιείται το άρθρο 8 του ν. 4375/2016 και ιδρύονται **κλειστές Δομές Προσωρινής Υποδοχής** πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, οι οποίοι έχουν αιτηθεί διεθνή προστασία και σε βάρος των οποίων εκδίδεται απόφαση κράτησης.

6.2. Αναφέρατε τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης στον τρόπο απονομής της Δικαιοσύνης (εφόσον υπάρχουν)

Η εκδίκαση των υποθέσεων των αιτούντων διεθνή προστασίας μεταφέρονται στα Διοικητικά Πρωτοδικεία με ακυρωτικό έλεγχο (αρ. 108), για λόγους ενοποίησης της εκδίκασης των υποθέσεων του δικαίου αλλοδαπών. Τούτο αναμένεται να βάλει τέλος στην πολυδιάσπαση των υποθέσεων που συνεπαγόταν περισσότερο χρόνο εξαιτίας της μεταφοράς των υποθέσεων από τον έναν βαθμό στον άλλο. Εξάλλου τα Πρωτοδικεία είναι μεγαλύτερα, περισσότερο στελεχωμένα και με την πρόβλεψη για αλλαγή της κατά τόπον αρμοδιότητας και εκδίκαση των αιτημάτων ασύλου από το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθήνας και Θεσσαλονίκης- δηλαδή των δικαστηρίων με φέρουσα ικανότητα ικανή να ανταποκριθεί στο βάρος αυτό- επιταχύνουμε τις διαδικασίες.

Με τα άρθρα 109 και 110 προβλέπονται, επίσης, ρητές προθεσμίες για τον προσδιορισμό της αίτησης ακύρωσης και για την έκδοση των σχετικών αποφάσεων.

7. Νομιμότητα

7.1 Αναφέρατε το πλαίσιο διατάξεων του Συντάγματος στο οποίο ενδεχομένως εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση

Άρθρο 2 σχετικά με το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας.

Άρθρο 5 σχετικά με το δικαίωμα όλων όσων βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια να απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων.

Άρθρο 21 σχετικά με την προστασία της οικογένειας

7.2. Αναφέρατε τυχόν νομολογία των εθνικών δικαστηρίων και ιδίως του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου που αφορά θέματα συναφή με την προτεινόμενη ρύθμιση

Απόφαση ΣτΕ 805/2018: «[...] κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως του άρθρου 41 παρ. 1 περ. γγ) του ν. 4375/2016, προκειμένου να επιβληθεί περιορισμός της κυκλοφορίας των αιτούντων διεθνή προστασία σε τμήμα της ελληνικής επικράτειας, ο οποίος, στη συνέχεια θα αναγράφεται στο ατομικό δελτίο του αιτούντος, προβλέπεται η έκδοση κανονιστικής απόφασης του Διευθυντή της Υπηρεσίας Ασύλου. Τούτο δε διότι η εκδιδόμενη κατ' εξουσιοδότηση της διατάξεως αυτής απόφαση εφαρμόζεται επί αορίστου αριθμού προσώπων, ενώ με αυτήν επιβάλλεται, κατά γενικό τρόπο, περιορισμός της κυκλοφορίας των ανωτέρω προσώπων σε ειδικώς οριζόμενη περιοχή της Χώρας[...].»

7.3. Αναφέρατε τις σχετικές διατάξεις και προβλέψεις του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου και των διεθνών συμβάσεων που έχει κυρώσει η Ελλάδα, όπως επίσης και τυχόν νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Οι προτεινόμενες διατάξεις τελούν σε συμφωνία με:

- Τις Οδηγίες 2011/95/ΕΕ, 2013/33/ΕΕ και 2013/32/ΕΕ, τις οποίες και ενσωματώνουν.
- Τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων, όπως τροποποιήθηκε από το συναφές Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967.
- Το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (ν. 2462/1997, Α' 25).

- Τη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (ν. 1782/1988, Α' 116).
- Τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ν. 2101/1992, Α' 192).
- Την απόφαση ΔΕΕ C- 652/2016 αναφορικά με την αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας σε περίπτωση απειλών δίωξης και σοβαρών βλαβών σε βάρος μέλους της οικογένειας του αιτούντος, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν ο αιτών αντιμετωπίζει ο ίδιος τέτοιες απειλές, λόγω του οικογενειακού δεσμού με το απειλούμενο πρόσωπο.
- Την απόφαση ΔΕΕ C-534/11 (υπόθεση Arslan) αναφορικά με την κράτηση αιτούντων διεθνή προστασία.
- Την απόφαση ΔΕΕ C-357/2009 PPU (υπόθεση Said Shamilovich Kadzoev), σύμφωνα με την οποία η κράτηση ενόψει απομάκρυνσης διέπεται από την οδηγία 2008/115 και η κράτηση που διατάσσεται κατά ατόμου που ζητεί άσυλο, βάσει π.χ. των οδηγιών 2003/9 και 2005/85 και των εφαρμοστέων διατάξεων του εθνικού δικαίου, εντάσσονται σε διαφορετικές νομικές ρυθμίσεις. Κατά συνέπεια, το χρονικό διάστημα του εγκλεισμού ενός ατόμου σε κέντρο προσωρινής κράτησης βάσει απόφασης που έχει ληφθεί σύμφωνα με τις εθνικές και τις κοινοτικές διατάξεις που αφορούν τους αιτούντες άσυλο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως χρόνος κράτησης ενόψει απομάκρυνσης κατά την έννοια του άρθρου 15 της οδηγίας 2008/115 (σκ. 45, 48).

7.4. Αναφέρατε τυχόν σχετικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Οι προτεινόμενες διατάξεις τελούν σε συμφωνία με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση ΚΑΑΚ ΕΤ ΑΥΤΡΕΣ c. GRÈCE αριθμός 34215/16.

8. Αρμοδιότητα

8.1. Αναφέρατε τα υπουργεία που είναι συναρμόδια για τον σχεδιασμό και την προώθηση της αξιολογούμενης ρύθμισης, αιτιολογώντας ειδικά τους λόγους συναρμοδιότητας

Υπουργείο Οικονομικών

Υπουργείο Εξωτερικών

Εθνικής Άμυνας

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Υπουργείο Υγείας

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Υπουργείο Δικαιοσύνης
Υπουργείο Εσωτερικών
Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

8.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις υπηρεσίες, που θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή κάθε ξεχωριστής δράσης που προέρχεται από την εξεταζόμενη ρύθμιση

Αρμόδιες για τις διαδικασίες εφαρμογής των δράσεων των προτεινόμενων διατάξεων είναι κυρίως οι υπηρεσίες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (Υπηρεσία Ασύλου, Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης, Αρχή Προσφυγών, Ελληνική Αστυνομία) και του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή).

Επιπρόσθετα αρμόδιες καθίστανται και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για την προστασία των ασυνόδευτων και των χωρισμένων ανηλίκων (Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Αλληλεγγύης), την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση και τις υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για την πρόσβαση των αιτούντων, ανηλίκων και ενηλίκων, στην εκπαίδευση και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας για την παροχή υπηρεσιών ιατρικής και ψυχολογικής φροντίδας. Περαιτέρω, αρμοδιότητες ανατίθενται και στη Γενική Επιτροπεία των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων για θέματα των Ανεξάρτητων Αρχών Προσφυγών.

9. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

9.1. Αναφέρατε τους νομοτεχνικούς κανόνες, οι οποίοι εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη της προτεινόμενης διάταξης, με αναφορά στο εγχειρίδιο οδηγιών της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕ.Ν.Ε.)

Έχουν τηρηθεί οι αρχές καλής νομοθέτησης, όπως καθορίζονται στο ν. 4048/2012 και οι βασικοί νομοτεχνικοί κανόνες, κατά τη διαμόρφωση των προτεινόμενων ρυθμίσεων, που περιγράφονται στο εγχειρίδιο οδηγιών ενσωμάτωσης της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕ.Ν.Ε.)

9.2. Προσδιορίστε τις διατάξεις που τροποποιεί, αντικαθιστά ή καταργεί η προτεινόμενη ρύθμιση και ιδίως αναφέρατε εάν υπάρχει ήδη κώδικας ρυθμίσεων συναφών με την προτεινόμενη

Με τις προτεινόμενες διατάξεις τροποποιούνται:

- Το άρθρο 15 του ν. 3068/2002 (Α' 274)
- Τα άρθρα 1, 5, 8, 10, 13 και 71 του ν. 4375/2016 (Α' 51)
- Η υπ' αριθ. Α3(γ)/ΓΠ/οικ.25132 από 4.04.2016 κ.υ.α. (Β' 908).
- Το άρθρο 14 του ν. 4332/2015.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις καταργούνται:

- Τα άρθρα 33 έως 66 του ν. 4375/2016 (Α' 51)
- Τα άρθρα 1 έως 24 του ν. 4540/2018 (Α' 91)
- Το π.δ. 141/2013 (Α' 226)
- Κάθε αντίθετη διάταξη προς τις ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου.

9.3. Αναφέρατε τις εν γένει βελτιώσεις που επιφέρει η προτεινόμενη ρύθμιση στην έννομη τάξη και ειδικά τις διατάξεις που κωδικοποιεί ή απλουστεύει

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ενοποιείται σε ένα νομοθέτημα το σύνολο των διατάξεων που διέπουν την αναγνώριση και το καθεστώς των πολιτών τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, την υποδοχή των ανωτέρω αιτούντων, τη διαδικασία χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας καθώς και την διαδικασία παροχής δικαστικής προστασίας.

10. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή

10.2. Περιγράψτε αναλυτικά τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της διαβούλευσης, τους συμμετέχοντες σε αυτήν, και τη διαδικασία διαβούλευσης που επελέγη

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση στον ιστότοπο <http://www.opengov.gr> από 15 έως 21 Οκτωβρίου 2019.